

Asia: Lausuntopyyntö Puolangan Ukonkankaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksesta (KAIELY/78/2022)

Kainuun ELY-keskus
kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Winda Energy Oy suunnittelee enintään 15 (ohjelmavaiheessa 35) voimalan tuulivoimapuistoa Puolangan kunnan alueelle. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 320 m ja hankealueen laajuus on pienentynyt ohjelmavaiheesta ollen nyt n. 1 339 ha. YVA-menettelyn on tarkoitus edetä samanaikaisesti Puolangan kunnan alueen osayleiskaavoituksen kanssa. Tuulivoimapuiston liittämiseksi sähköverkkoon tutkitaan 2 vaihtoehtoa: 400 kV voimajohto OX2:n sähköasemalle Pontemaan tai yhteislinja suunnitellulle Lumimäen sähköasemalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksen mukaan kanalintujen soidinpaikkaselvityksessä havaittiin yksi varsinainen metson soidinpaikka. Selostuksessa ei määritellä varsinaista soidinpaikkaa. Metsästäjien mukaan kyseessä on paikallisesti yksi merkittävin soidinpaikka. Soidin on hankealueen ulkopuolella. Hankealueelta havaittiin pienempi 1–2 koiraan soidin, joka arvioidaan selostuksessa väliaikaiseksi. Tämän soitimen päälle suunnitellaan tien rakentamista ja lähin voimala sijoittuu 600 m päähän. Lisäksi hankealueelta havaittiin kolmas alue, jossa soi 2–3 metsoa. Metsästäjien mukaan kyseinen soidin on alueen merkittävin soidinpaikka. Soidinpaikan ympäristöön on suunniteltu 4 voimalaa ja niiden huoltotiestä n. 500–700 m päähän.

Luke huomauttaa, että soidinkeskuksessa havaitut kukot ovat minimimäärä. Kaikki kukot eivät välttämättä ole olleet kartoitushetkinä soidinkeskuksessa, vaikka ne siellä keskimäärin viihtyvätkin kiivaimpaan soidinaikaan. Luke näkee puutteena, että soidinpaikkaselvitykset on toteutettu vain yhtenä vuonna. Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle.

Luke näkee, että etäisyydet voimaloiden ja soidinten sekä niihin liittyvien rakenteiden välissä ovat olemassa olevan kirjallisuuden perusteella riittämättömät. Mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi tulisi esim. tornien rakenteissa käyttää huomioratkaisuja. Lisäksi on syytä ajoittaa rakentamistoimet lisääntymisajan ulkopuolelle. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa paremmin huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Selostuksessa todetaan, että myöhemmissä tuulivoimalatoiminnan vaiheissa yleisesti suurpetojen osalta tehdyissä tutkimuksissa lajien on havaittu sopeutuvan ihmistoimintaan sekä tuulivoimalatoiminnan melutasoon. Luke huomauttaa, että suurpetojen osalta sellaista tutkimusaineistoa, joka kertoisi lajien sopeutumisesta esim. tuulivoimaan on hyvin vähän ja esim. suden osalta olemassa oleva tutkimustieto on vastakkaista.

Hankealueella voi esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Selostuksen mukaan hankealueella on merkitystä ilveksen elinympäristönä. Alueelle saattaa myös sijoittua ilveksen lisääntymispaikka. Luke huomauttaa, että kyseessä on luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jolloin sen lisääntymis- ja levähdyspaikojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla. Luontodirektiivin tulkintaohjeiden mukaan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja tulee suojella myös silloin, kun ne hylätään, mutta on riittävän todennäköistä, että laji palaa näille paikoille. Luke huomauttaa, että suurpetojen osalta tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla poissulkea.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten suurpedot. Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa siten olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviereille ja lajin esiintymisalueille (esim. susi, karhu) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Selostuksessa olisi ollut syytä keskittyä myös pitkän aikavälin vaikutuksiin.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutusten arviointi on perusteltua rajata vain sellaisiin tapauksiin, jossa kaksi tai useampi hanke tai suunnitelma aiheuttavat vaikutuksia samalle tarkastelualueelle tai paikalliselle lajien populaatiolle. Luke huomauttaa, että tuulivoimarakentamisen ollessa tämänhetkisen mittakaavan mukaista, on syytä tarkastella erämaisten ympäristöjen pirstoutumista ja muuttumista isommassa mittakaavassa ja kaikkien sellaisten lajien osalta, joille tällaiset ympäristöt ovat kriittisiä.

Selostuksessa todetaan myös, että tuulivoimahankkeita suurempia vaikutuksia metsäkanalinnuille aiheuttaa kuitenkin metsätalouden laajamittaisemmat elinympäristömuutokset. Luke huomauttaa, että vertailun sijaan ympäristövaikutusten arvioinnissa on tarkoitus tarkastella kyseisen hankkeen vaikutuksia ja sen yhteisvaikutuksia muiden tiedossa olevien mahdollisten vaikuttavien tekijöiden kanssa.

Luke toteaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. muiden alueella olevien tuulivoimapuistojen ja maankäyttöhankkeiden yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Suurpetojen osalta tehdyt selvitykset mahdollistavat vain karkean arvion ko. lajien esiintymisestä alueella. Alueen merkitystä näiden lajien lisääntymis- ja levähdysalueina, ei voida tehtyjen selvitysten avulla poissulkea. Luke huomauttaa, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 17.05.2024 klo 17:20:35.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: